

Osittaisen hoitovapaan keskeyttäminen uuden raskauden vuoksi

Perhevapaisiin liittyvät kysymykset toistuvat liiton lakimiesneuvonnassa usein. Jäsenet ovat hyvin tietoisia siitä, että työntekijällä on Kirkon virka- ja työehtosopimuksen mukaan oikeus saada varsinainen palkkansa ajanjaksolta, johon sisältyy äitiysvapaan 72 ensimmäistä arkipäivää. Palkan maksaminen edellyttää, että palvelussuhde seurakuntaan on välittömästi ennen vapaan alkamista kestänyt vähintään 60 kalenteripäivää.

Harmillisempia yllätyksiä saattaa tulla niille, jotka ovat pitkällä virkavapaalla perheenlisäyksen ilmoittaessa tulostaan. 72 arkipäivän palkallisen jakson laskeminen alkaa äitiysrahakauden alkamispäivästä, myös jos työntekijä on tuolloin muulla perusteella myönnetyllä virkavapaalla. Meneillään olevaa virkavapaata ei muuteta äitiysvapaaksi, joten äitiys- tai vanhempainvapaan palkkaa ei makseta äitiysrahakauden siltä osalta, joka kuluu samanaikaisesti aikaisemmin myönnetyn muun virkavapaan kanssa.

Hoitovapaan keskeyttäminen uuden raskauden perusteella on poikkeus tästä säännöstä, eli työntekijällä on oikeus keskeyttää hoitovapaansa uuden raskauden johdosta ja jäädä palkalliselle äitiysvapaalle. Entäpä sitten osittainen hoitovapaa? Muuttuuko osittainen hoitovapaa äitiysvapaaksi? Maksetaanko 72 päivän palkka osa-aikatyön ansioista vai osittaista hoitovapaata edeltäneen kokoaikatyön ansioista? Näitä kysymyksiä on kuntapuolella ratkottu aivan työtuomioistuinta myöten, joka ratkaisi asian joulukuussa 2015 antamassaan päätöksessä. Ratkaisun mukaan osittainen hoitovapaa on mahdollista keskeyttää siitä ajankohdasta lukien, jolloin työntekijän oikeus äitiysvapaaseen alkaa. Tätä perustellaan työsopimuslain esitöillä, joista käy ilmi, että hoitovapaan ja osittaisen hoitovapaan keskeyttämisedellytykset ovat samat, eli lapsen hoitoedellytyksissä tapahtunut ennalta-arvaamaton ja olennainen muutos. Uusi raskaus on tällainen tapahtuma, tämäkin on tullut ihan tuomioistuintasolla todettua.

Työtuomioistuin päätyi ratkaisussaan siis siihen, että osittaisen hoitovapaan keskeyttäminen rinnastuu hoitovapaan keskeyttämiseen sekä syynsä että palkkakysymysten osalta. Uuden raskauden ja siitä seuraavan äitiysvapaan on katsottava olevan sellainen ennalta arvaamaton tapahtuma, että muodostuu perusteltu syy keskeyttää osittainen hoitovapaa. Kun osittainen hoitovapaa keskeytyy, myös osa-aikaisuus päättyy ja työaikaprosentti palautuu siihen, mikä se oli ennen vapaalle jäämistä. Näin ollen osittaiselta hoitovapaalta uudelle äitiysvapaalle jäävälle maksettava 72 päivän palkka on hänen varsinainen palkkansa osittaista hoitovapaata edeltävältä ajalta.